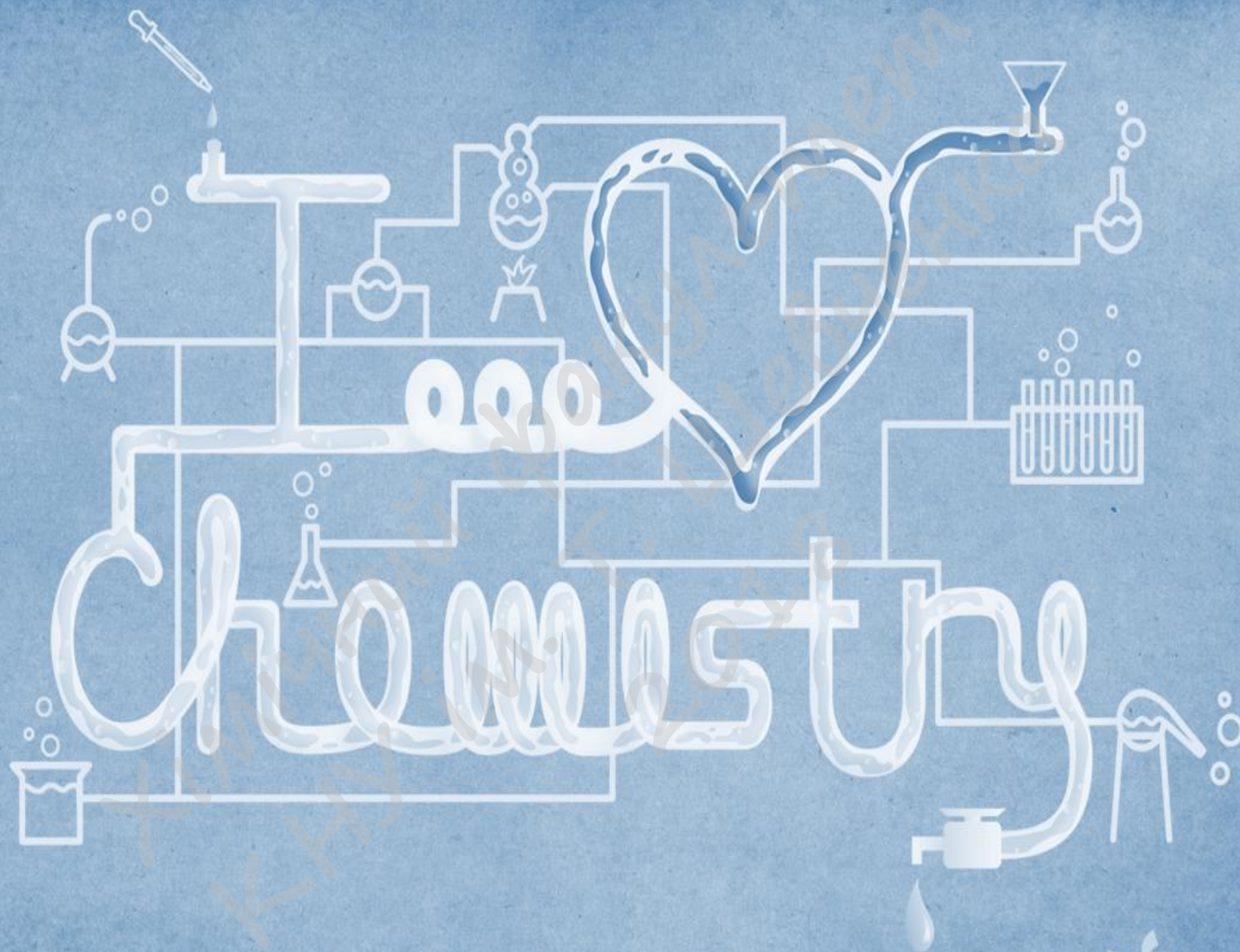
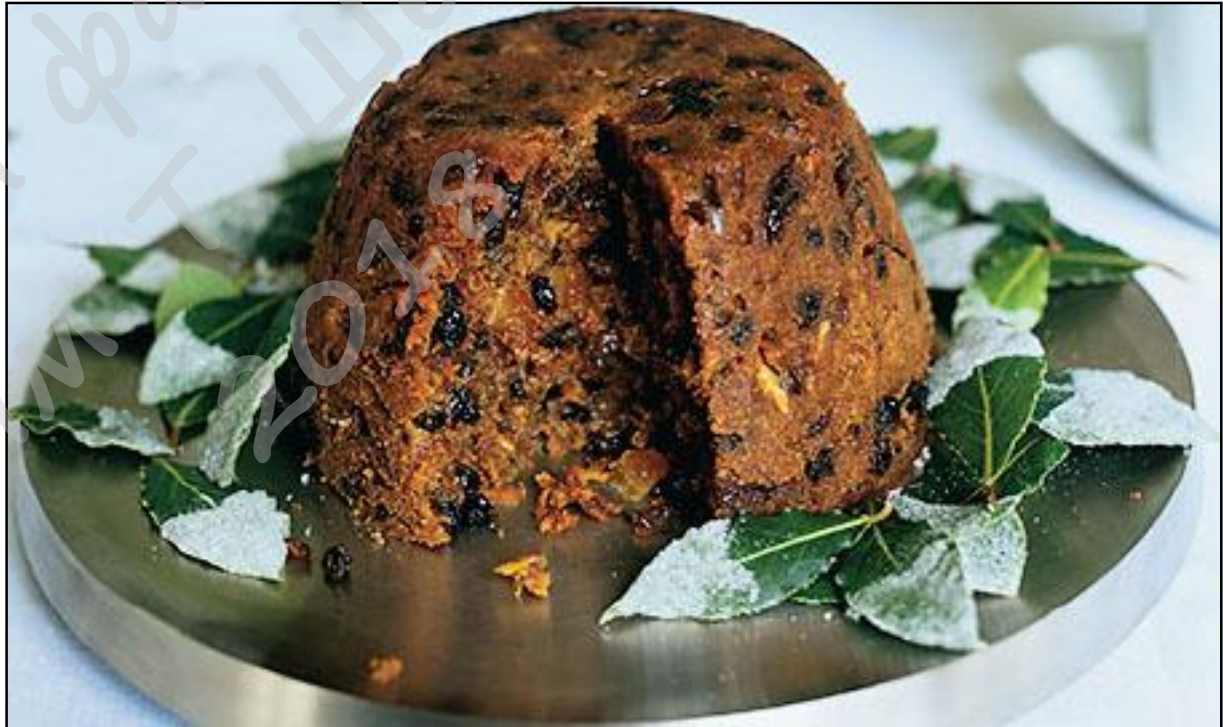
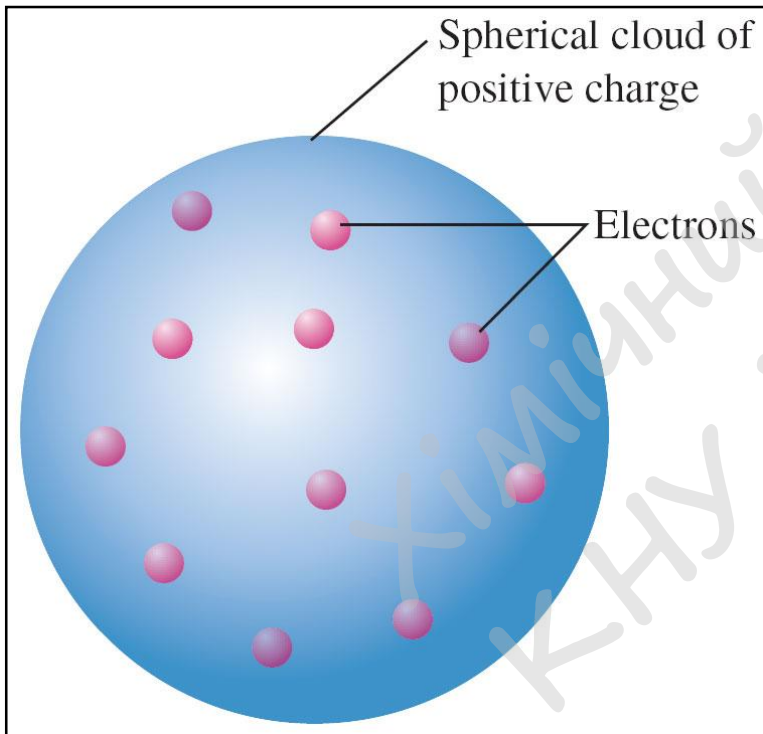

Лекція 2

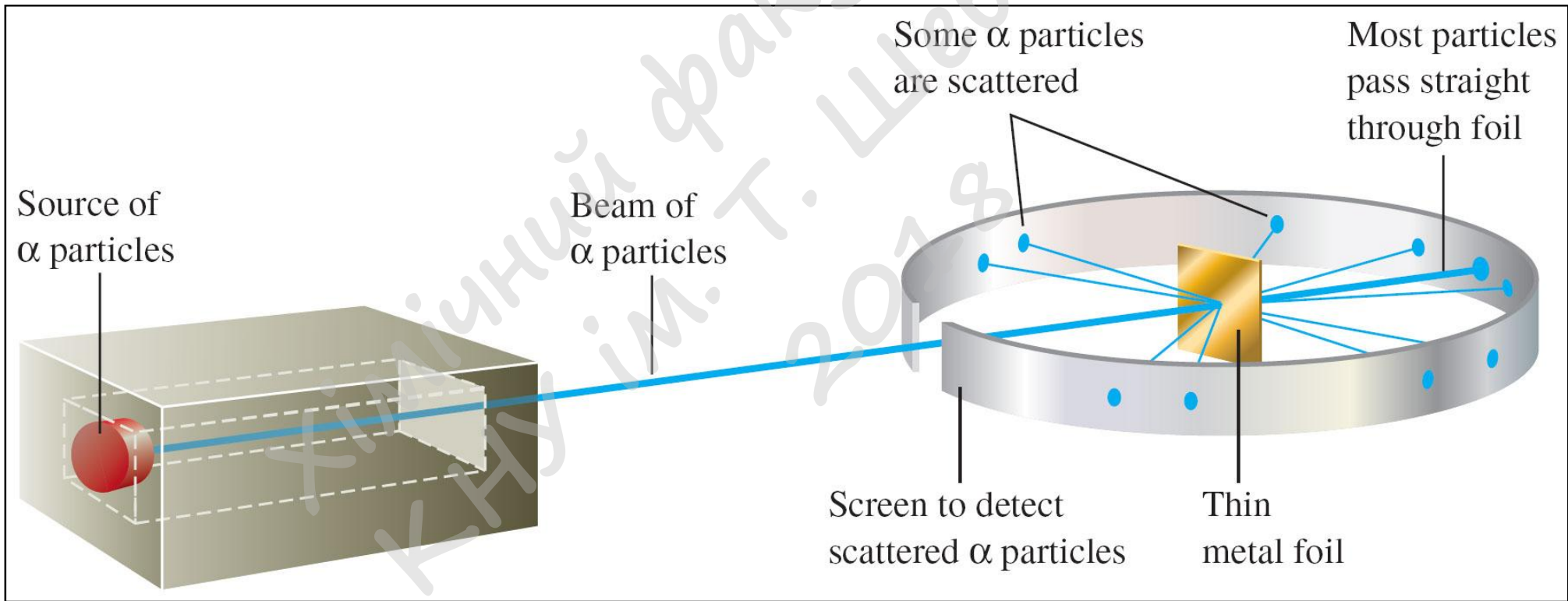
Моделі атому

Класичний англійський «сливовий пудинг», в якому родзинки представляють розподіл електронів на атомі.

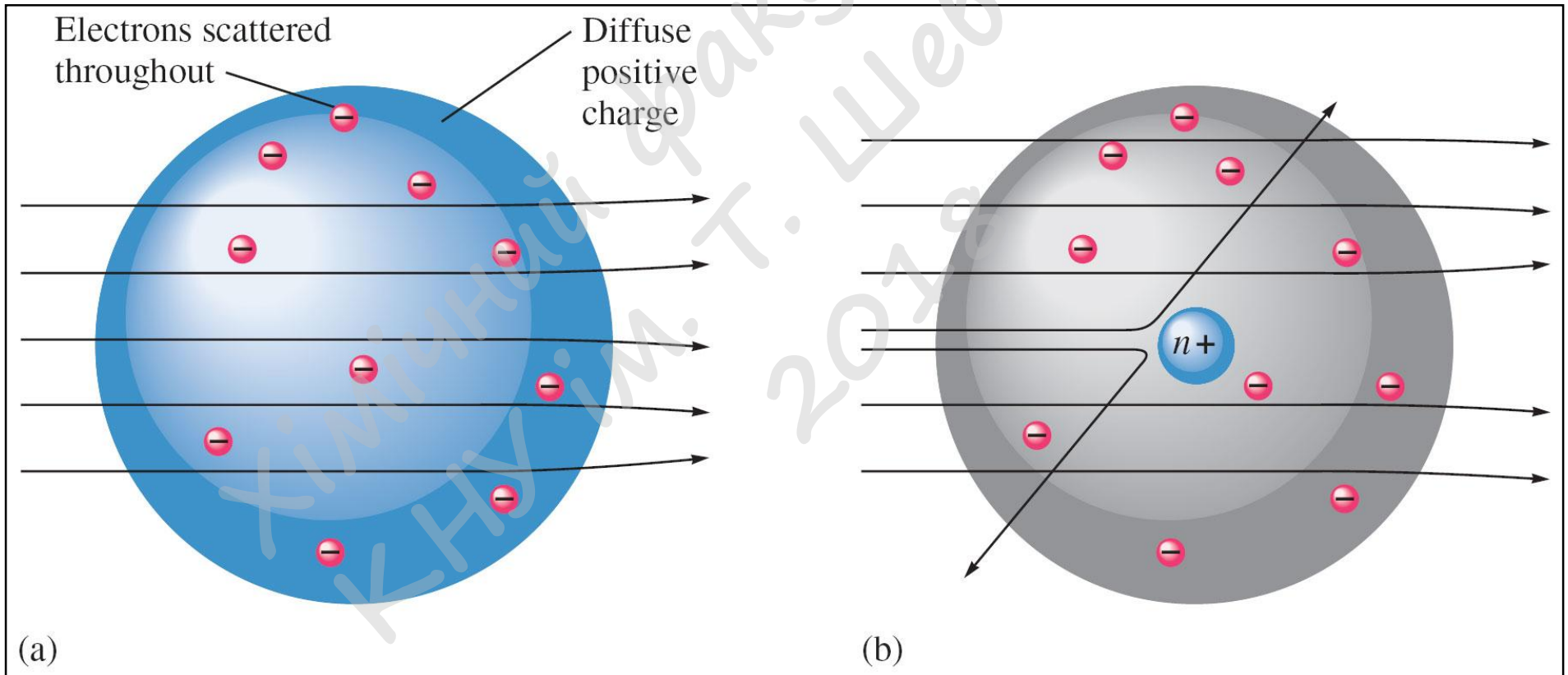
Моделі атому

Експеримент Резерфорда

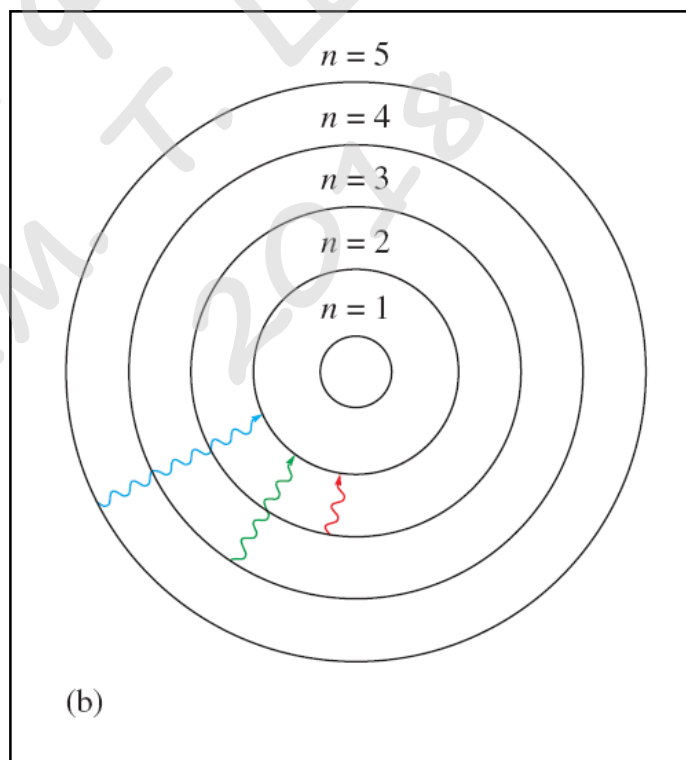
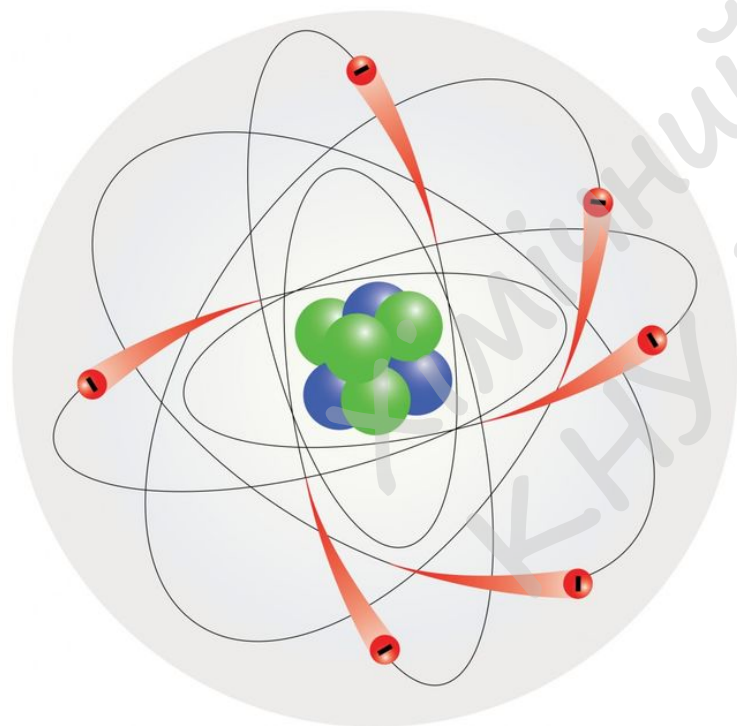
Моделі атому

Експеримент з металевої фольгою

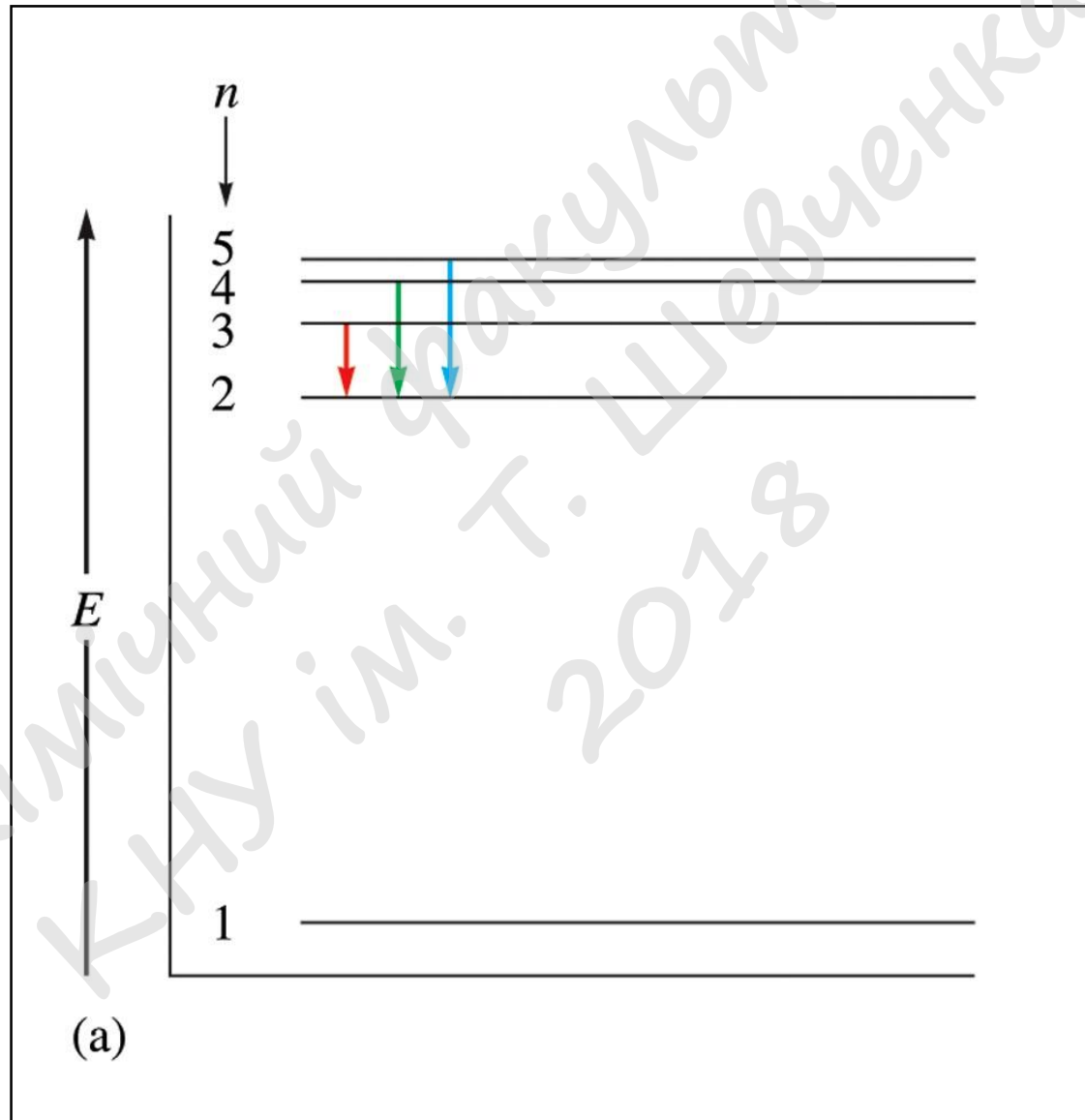
Електронні переходи в моделі Бора для атому водню

Діаграму орбітальних переходів було використано для розрахунку експериментального спектру

Нильс Бор
Данський фізик
(1885-1862)

Електронні переходи в моделі Бора для атому водню

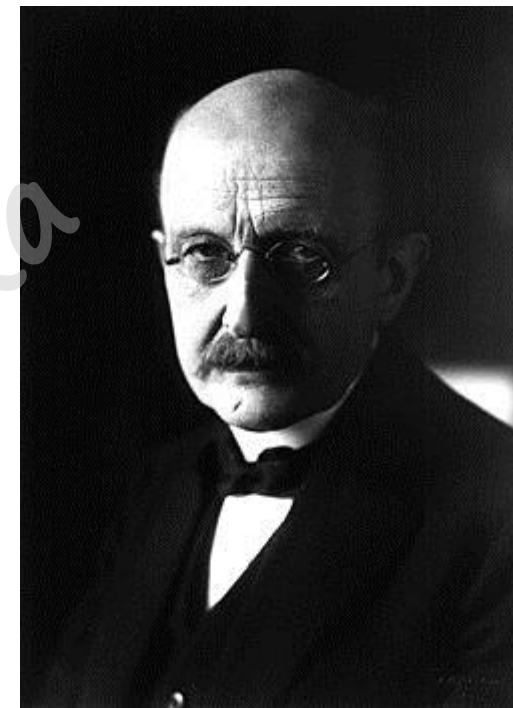
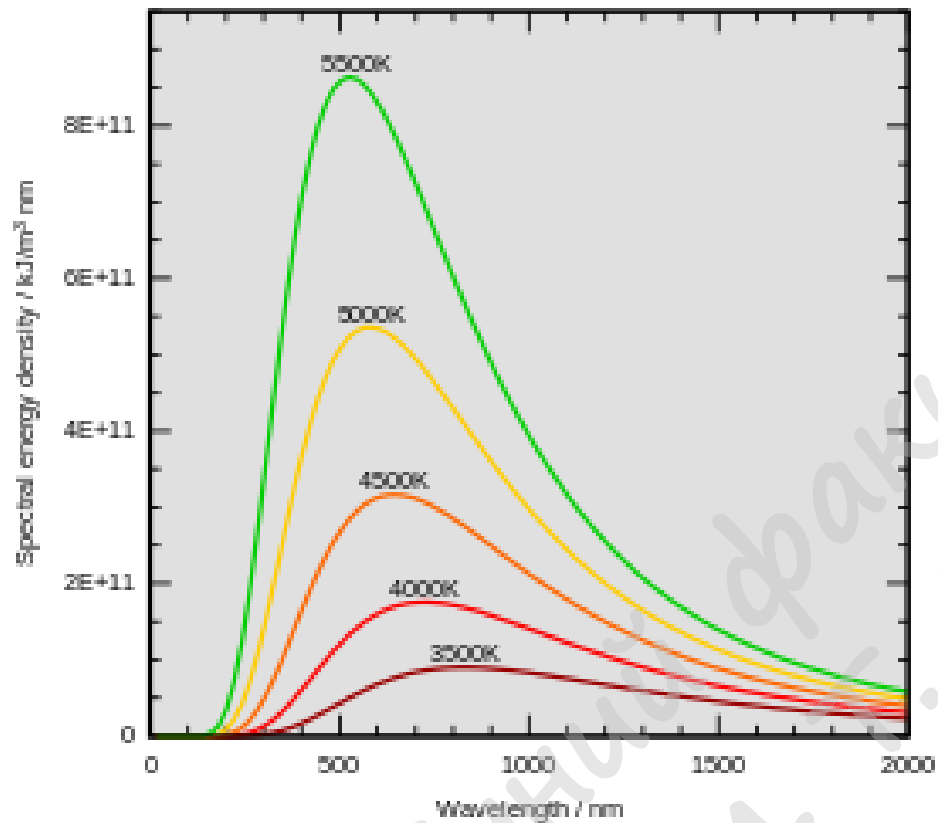

Модель Бора правильно описує квантування енергетичних рівнів атому водню і постулює лише певні дозволені кругові орбіти для електрона.

При переході електрону ближче до ядра, енергія звільняється від системи – відбувається випромінювання.

**На жаль модель Бора є невірною.
Ця модель працює тільки для водню.**

Насправді, електрони не рухаються навколо ядра на кругових орбітах!!!

**Макс Карл Ернст Планк
(1858-1947)**

$$E = h\nu = \frac{hc}{\lambda}$$

Хвилі де Бройля — основний компонент корпускулярно-хвильового дуалізму Луї де Бройля, який у середині 20-х років 20-го століття запропонував аксіоматичну квантову теорію, яка лягла в основу хвильової механіки, зокрема рівняння Шредінгера.

Луї де Бройль
Французький фізик
(1892-1987)

$$\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mV}$$

Дифракція електронів на кристалічній ґратці

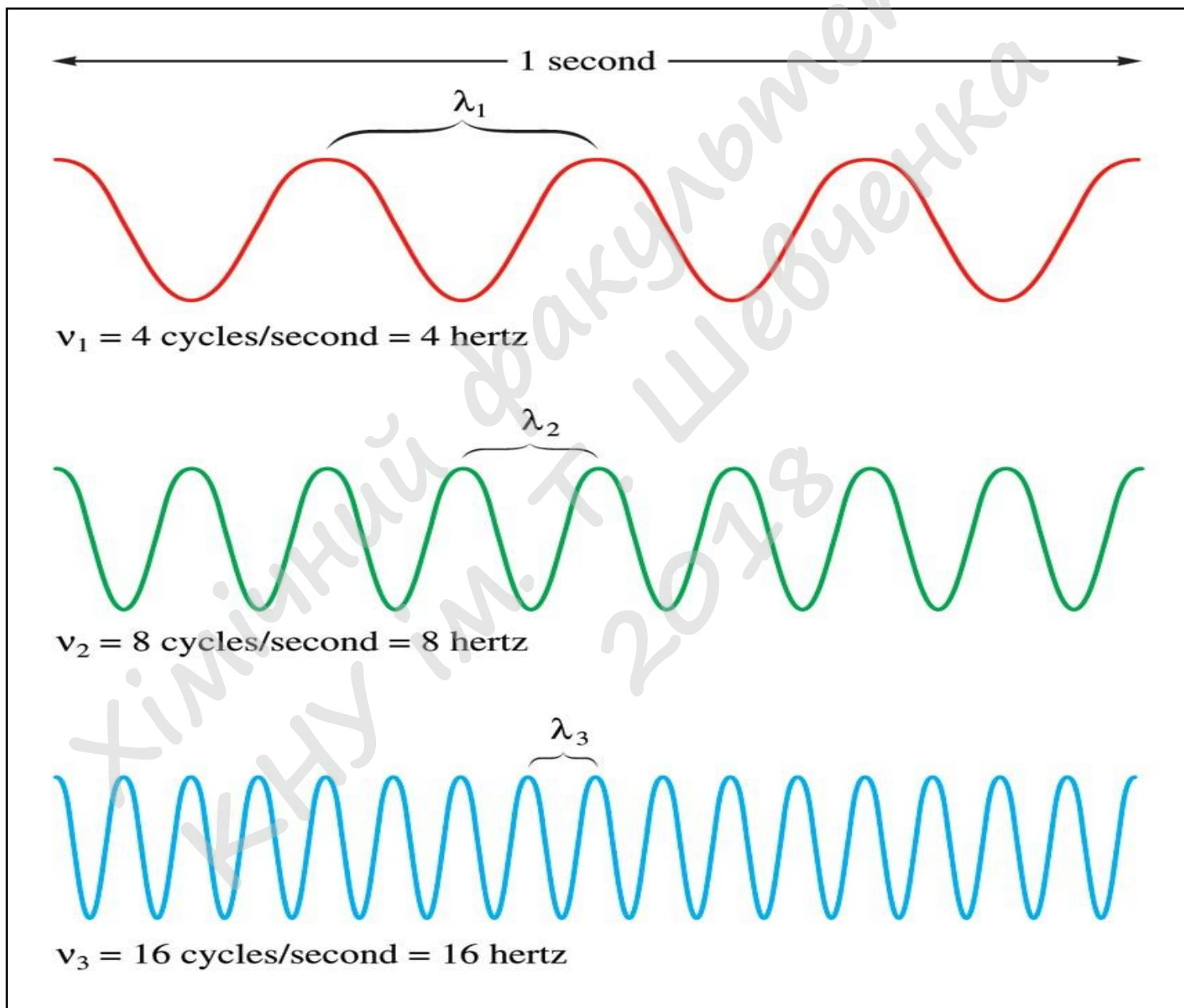
Електромагнітне випромінювання – єдиний спосіб передати енергію через простір

Основні характеристики:

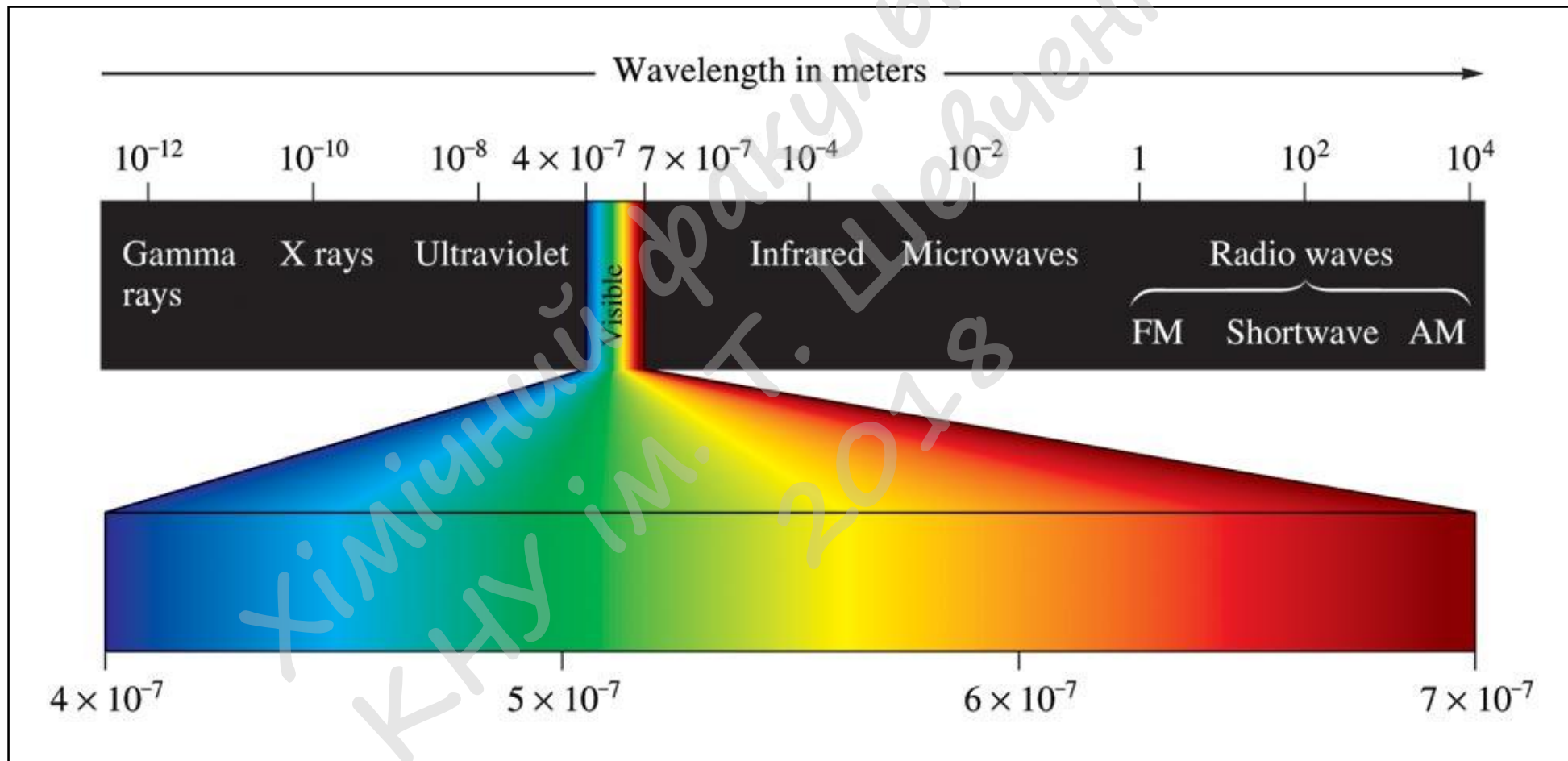
- **Довжина хвилі (λ)** – відстань між двома сусідніми максимумами або мінімумами хвилі.
- **Частота (ν)** – число хвиль (хвильових циклів) у секунду, які перетинають певну крапку у просторі
- **Швидкість (c)** – швидкість світла (2.9979×10^8 м/с)

$$c = \lambda \nu$$

Природа випромінювання

Класифікація електромагнітного випромінювання

Світло з марінованого огірка 😊

Енергія може бути отримана або втрачена тільки в цілих кількостях $h\nu$

Система може передавати енергію лише у цілих квантах (або "пакетах")

Енергія, схоже, має властивості частинок

Енергія квантована

Електромагнітне випромінювання - це потік "частинок", що називаються фотонами

$$E_{\text{photon}} = h\nu = \frac{hc}{\lambda}$$

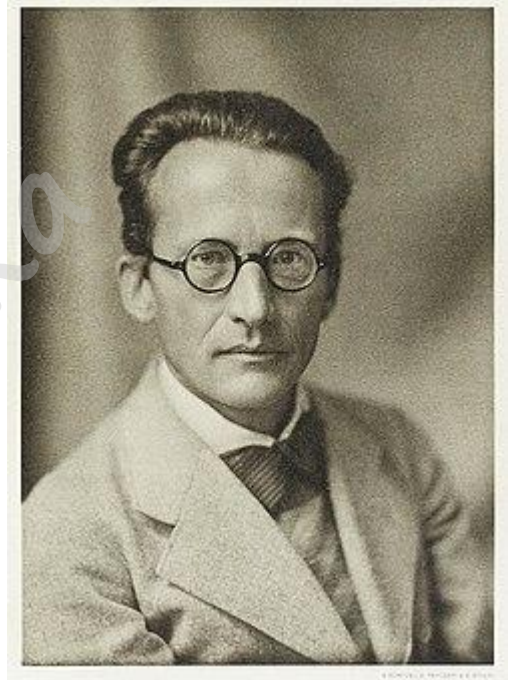
Головне рівняння нерелятивістської квантової механіки було сформульоване в 1926 році Е. Шредінгером. Воно має такий вигляд:

$$-\frac{\hbar^2}{2m\Delta}\Delta\Psi + U(x, y, z, t) = i\hbar \frac{\partial\Psi}{\partial t}$$

де $\hbar = \frac{h}{2\pi}$

m – маса частинки;

$$\left[\Delta\Psi = \frac{\partial^2\Psi}{\partial x^2} + \frac{\partial^2\Psi}{\partial y^2} + \frac{\partial^2\Psi}{\partial z^2} \right] \text{ – оператор Лапласа,}$$

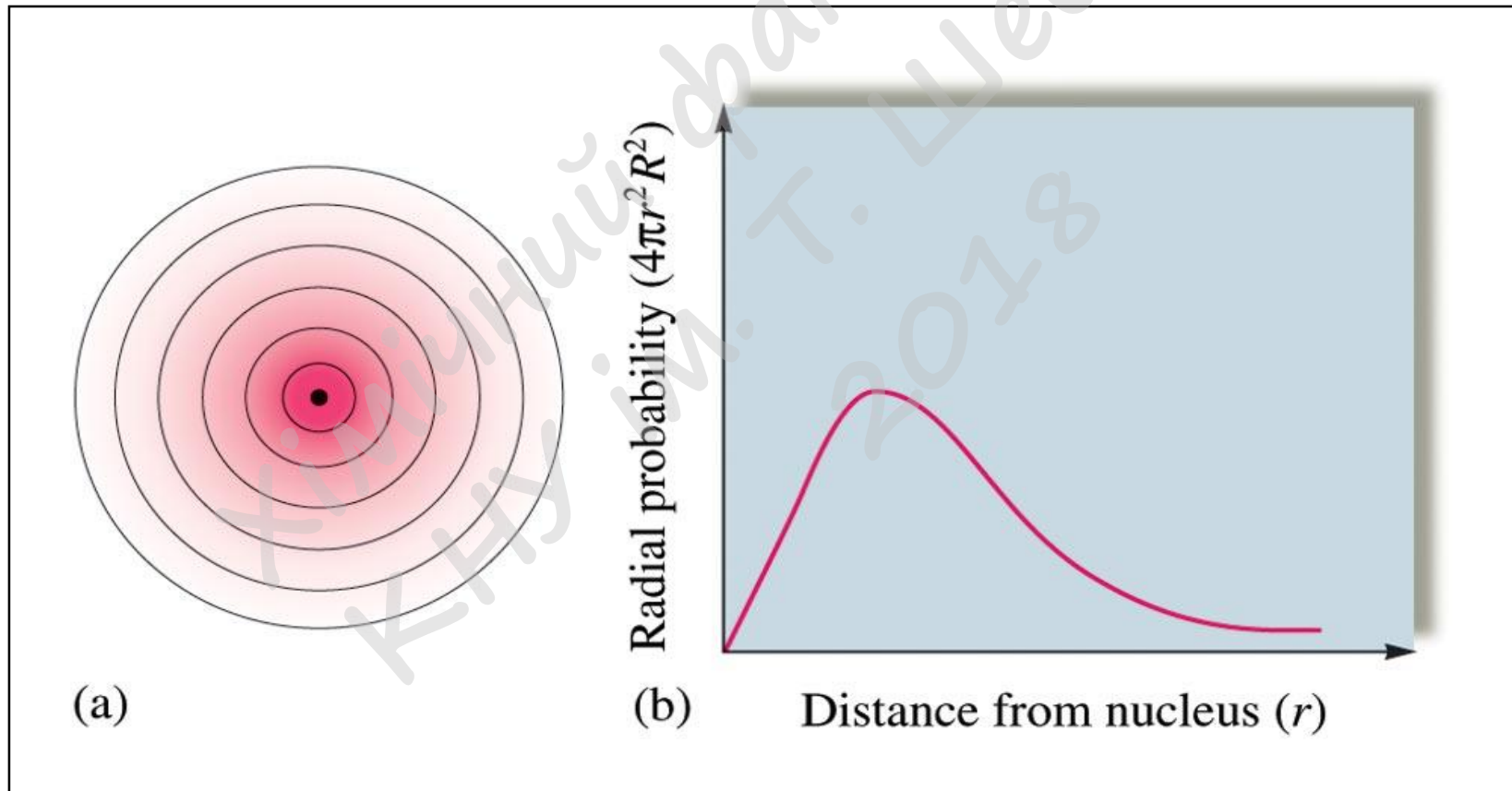

Ервін Шредінгер
Австрійський фізик
(1887-1961)

Квантово-механічна модель атома

Квадрат хвильової функції показує ймовірність знаходження електрона поблизу певної точки в просторі.

Розподіл ймовірностей - інтенсивність кольору використовується для позначення значення ймовірності біля заданої точки в просторі

Головне квантове число (n) визначає розмір та енергію електронного шару.

Побічне (або орбітальне) квантове число (l) - форму атомних орбіталей (іноді їх називають підрівнем).

Магнітне квантове число (m_l) – відображує орієнтацію орбіталі в просторі відносно інших орбіталей в атомі.

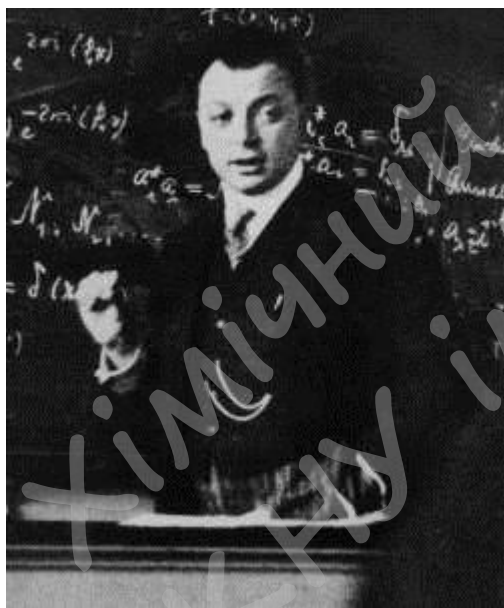
Спінове квантове число електрона (m_s) - може мати значення $+1/2$ або $-1/2$.

Принцип Паулі: в даному атомі не можуть бути два електрона, що характеризуються чотирьма однаковими квантовими числами.

На одній орбіталі можуть бути лише два електрони, і вони повинні мати протилежні спіни.

Найменша енергія у такої конфігурації атома, що має максимальну кількість неспарених електронів, дозволених принципом Паулі в певному наборі орбіталей з однаковою енергією.

Найменша енергія у такої конфігурації атома, що має максимальну кількість неспарених електронів, дозволених принципом Паулі в певному наборі орбіталей з однаковою енергією.

Вольфганг Ернст Паулі (1900-1958)

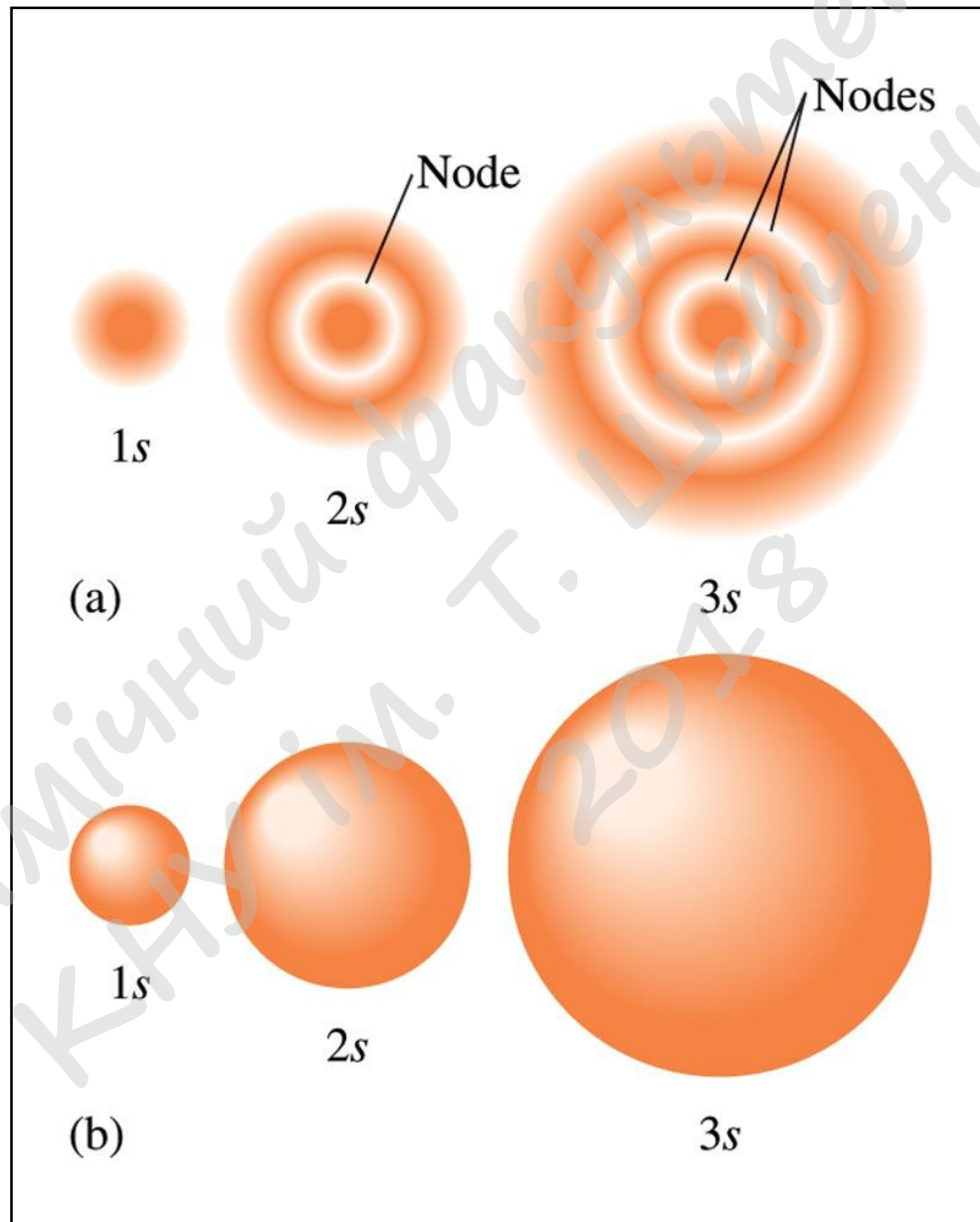

Фрідріх Гунд (1895-1997)

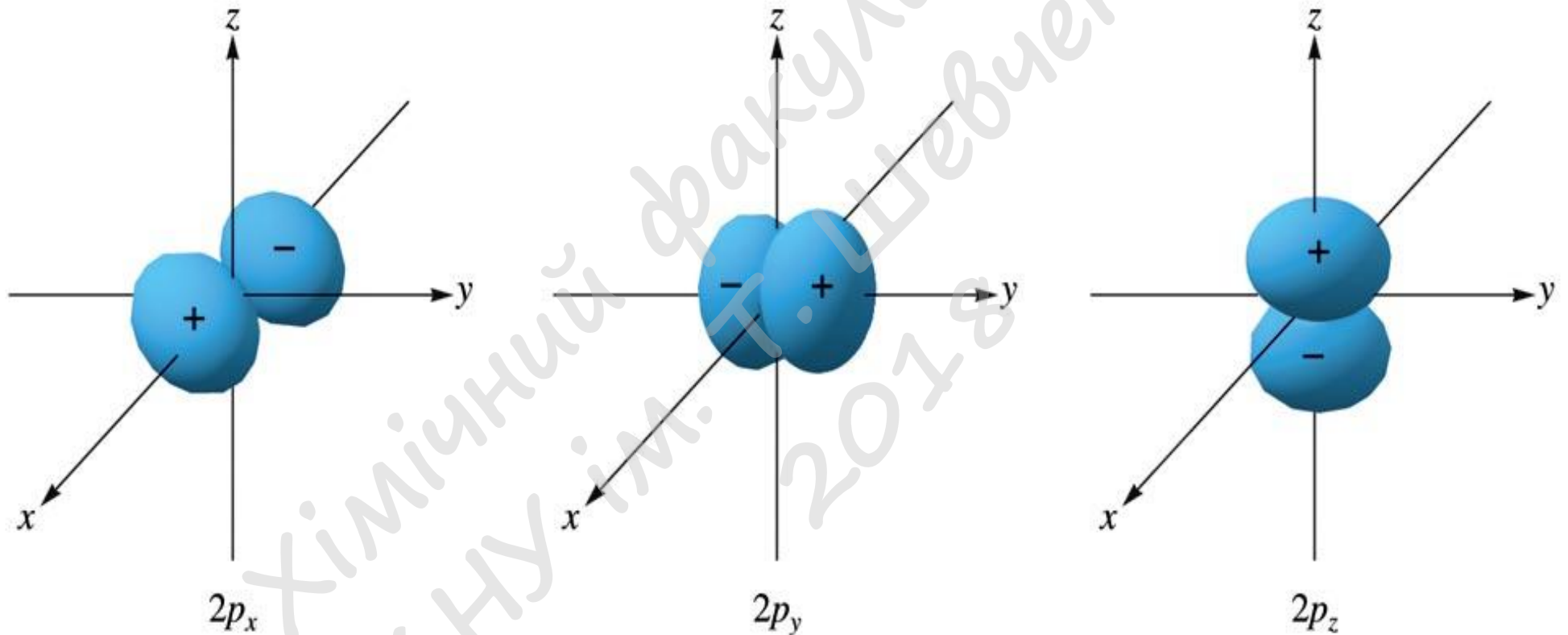
Квантові числа для електронів перших чотирьох електронних рівнів атому

n	ℓ	Orbital Designation	m_ℓ	Number of Orbitals
1	0	1s	0	1
2	0	2s	0	1
	1	2p	-1, 0, +1	3
3	0	3s	0	1
	1	3p	-1, 0, 1	3
	2	3d	-2, -1, 0, 1, 2	5
4	0	4s	0	1
	1	4p	-1, 0, 1	3
	2	4d	-2, -1, 0, 1, 2	5
	3	4f	-3, -2, -1, 0, 1, 2, 3	7

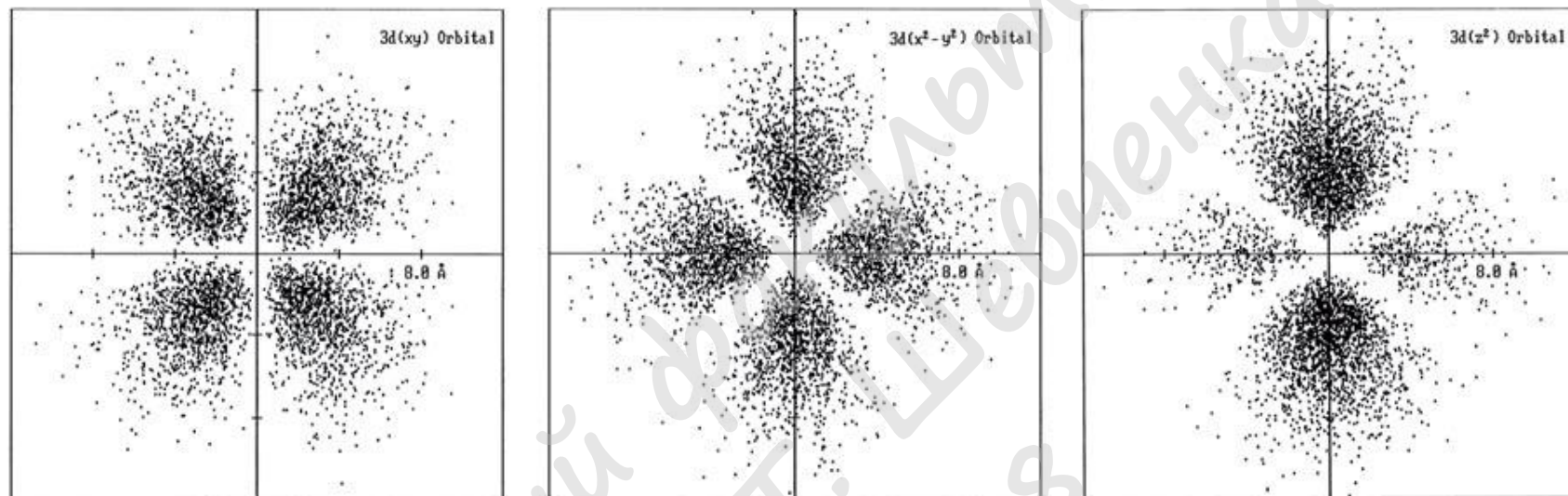
Варіанти представлення 1s, 2s та 3s орбіталей

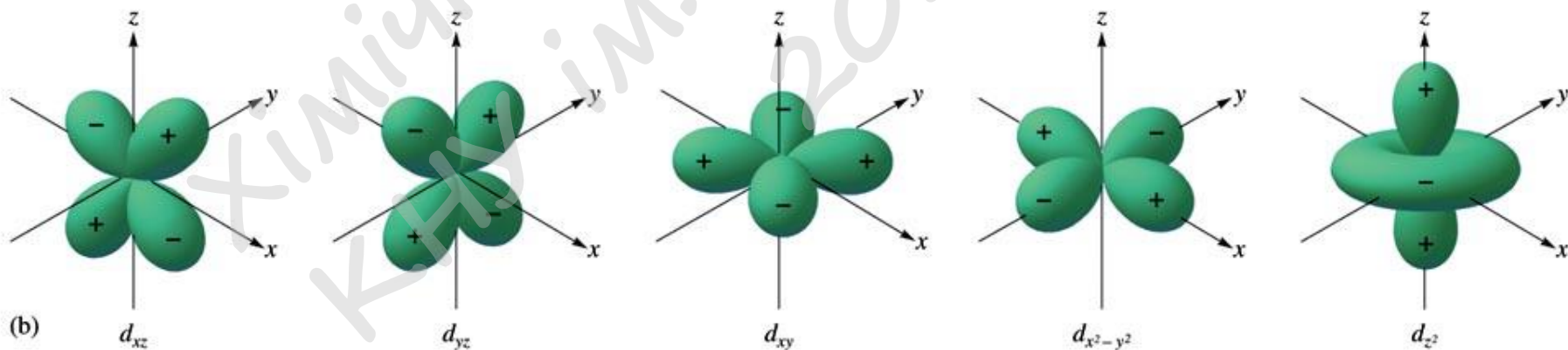
Представлення граничної поверхні всіх трьох $2p$ орбіталей

Представлення граничної поверхні всіх 3d орбіталей

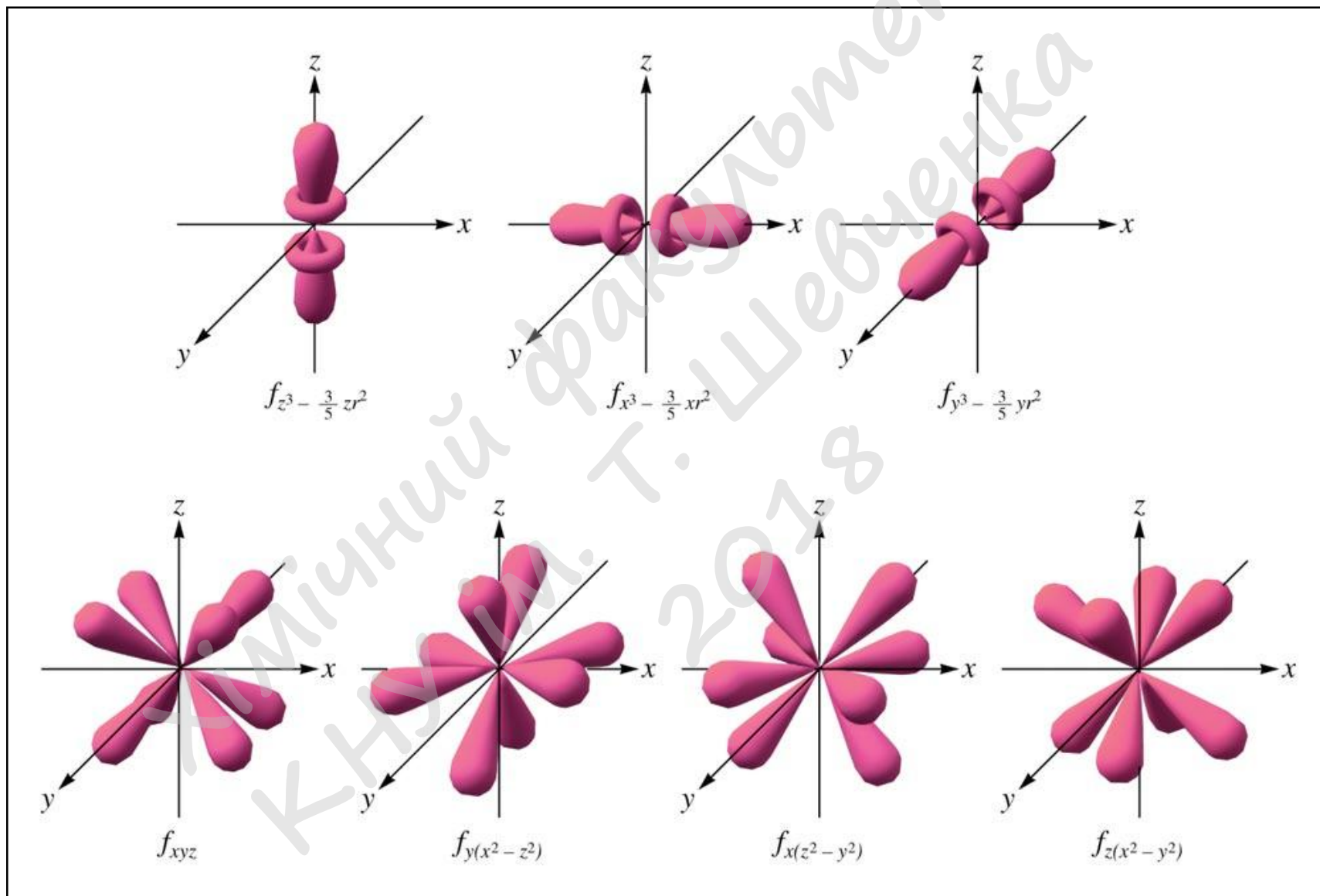

(a)

(b)

Представлення граничної поверхні всіх 4f орбіталей

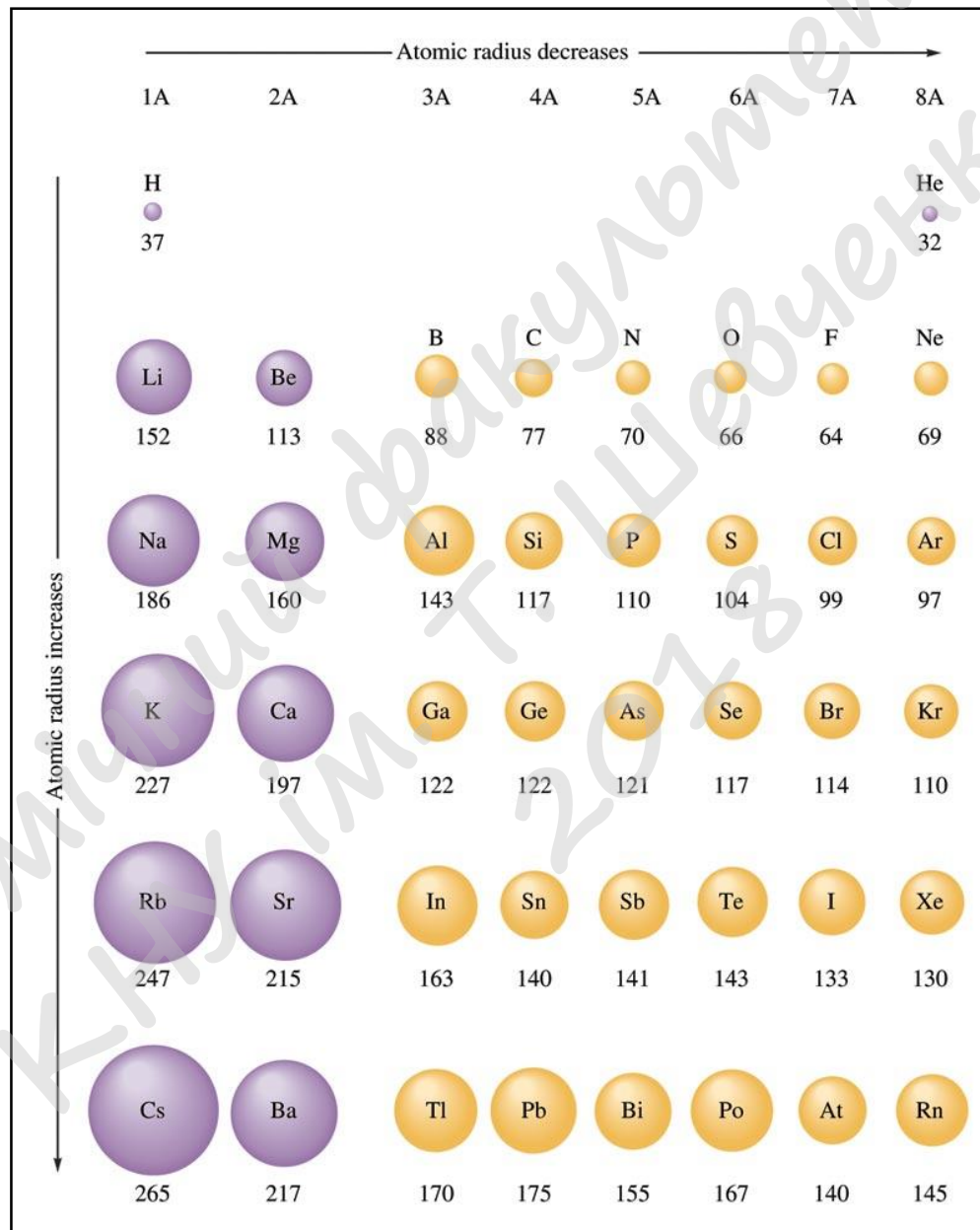

Періодична таблиця

Атомні радіуси деяких атомів періодичної системи

Радіус атома

В межах періоду атомний радіус зменшується зліва направо. Ефективний заряд ядра зростає, тому валентні електрони наближаються до ядра, зменшуючи розмір атома.

Із збільшення атомного номеру в межах групи радіус атому збільшується, бо збільшуються розміри орбіталей при збільшенні головного квантового числа.

Кількість і тип валентних (зовнішніх) електронів в першу чергу визначають хімічні властивості атома.

Електронну конфігурацію атому можна визначити з його положення в періодичній таблиці.

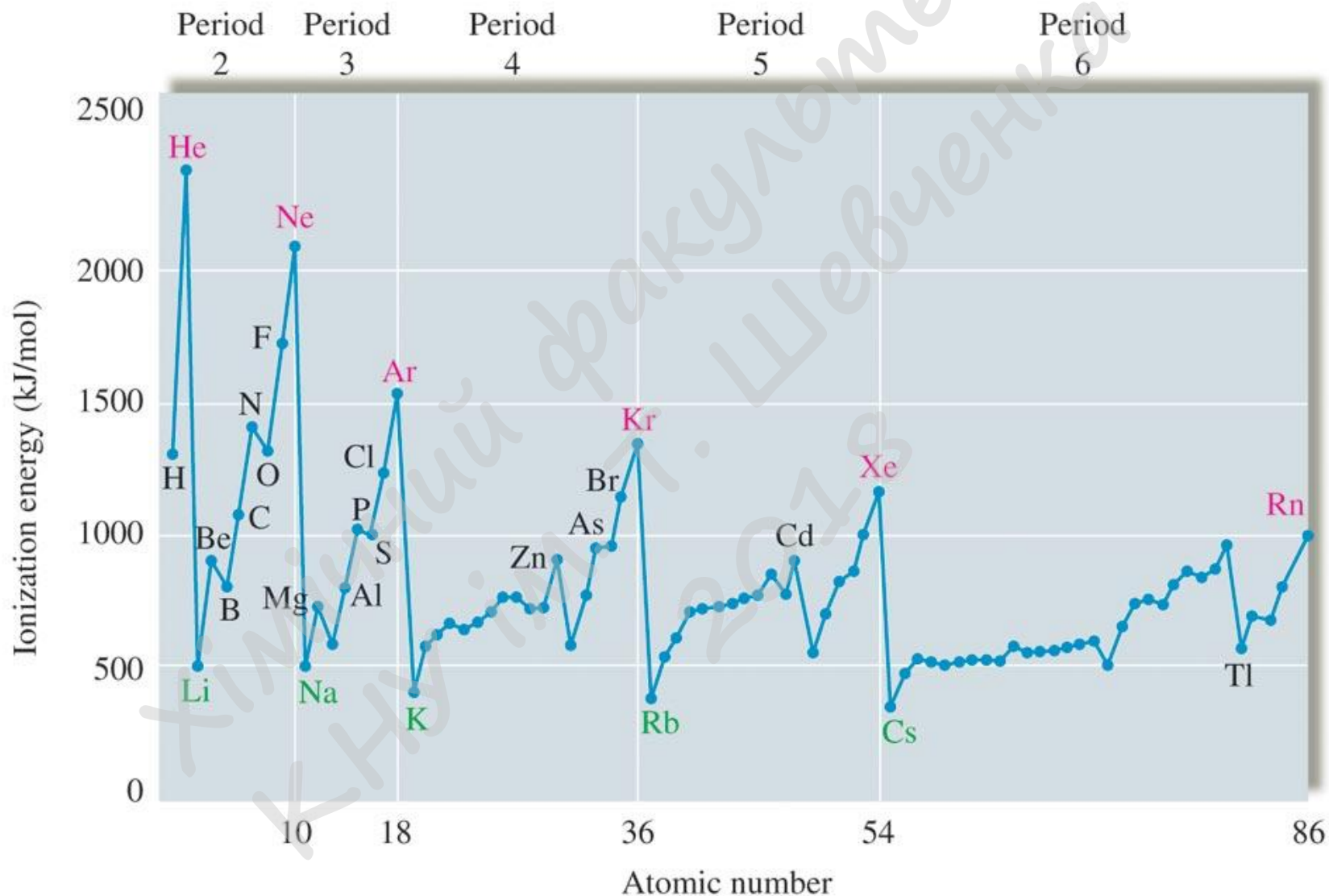
Деякі групи в періодичній таблиці мають спеціальні (тривіальні) назви.

Хімічний факультет
КНУ ім. Т. Шевченка
2018

		Group																			
		1A												3A		4A	5A	6A	7A	8A	
Period	1	1s	2A																		1s
	2	2s																2p			
	3	3s																3p			
	4	4s						3d								4p					
	5	5s						4d								5p					
	6	6s	La					5d								6p					
	7	7s	Ac					6d													

Значення першої енергії іонізації для перших шістьох періодів

Послідовні енергії іонізації (кДж/моль) для елементів 3 періоду

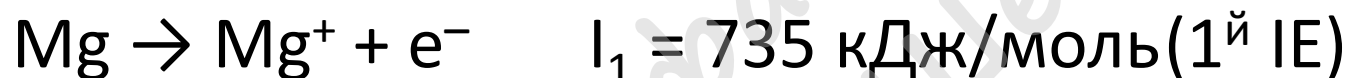
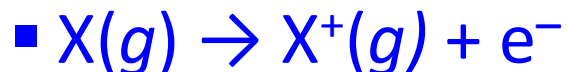
Element	I_1	I_2	I_3	I_4	I_5	I_6	I_7
Na	495	4560					
Mg	735	1445	7730	Core electrons*			
Al	580	1815	2740	11,600			
Si	780	1575	3220	4350	16,100		
P	1060	1890	2905	4950	6270	21,200	
S	1005	2260	3375	4565	6950	8490	27,000
Cl	1255	2295	3850	5160	6560	9360	11,000
Ar	1527	2665	3945	5770	7230	8780	12,000

*Note the large jump in ionization energy in going from removal of valence electrons to removal of core electrons.

General increase

Енергія іонізації

- Енергія необхідна для відриву електрону від атому або іону

* Внутрішні електрони зв'язані набагато міцніше ніж зовнішні (валентні) електрони

Спорідненість до електрону

- Спорідненість до електрону - це зміна енергії, пов'язана з приєднанням додаткового електрону до газоподібного атому
  - $X(g) + e^- \rightarrow X^-(g)$
- В цілому спорідненість до електрону стає більш негативною, якщо рухатися по періоду зліва направо
- В цілому спорідненість до електрону стає більш позитивною, якщо рухатися по групі зверху вниз

Електронегативність

- Електронегативність – це здатність атому у складу молекули відтягувати на себе електронну густину

- В періодичній системі елементів електронегативність в цілому збільшується в межах періоду зліва направо, та зменшується в межах групи зверху вниз
- Електронегативність змінюється в межах від 4.0 для флуора (найбільш електронегативний елемент) до 0.7 для цезію (найменш електронегативний елемент) періодичної системи

Значення електронегативності елементів за Полінгом

Increasing electronegativity →																				
Decreasing electronegativity ↓	Li 1.0		Be 1.5											H 2.1						
	Na 0.9	Mg 1.2											B 2.0		C 2.5	N 3.0	O 3.5	F 4.0		
	K 0.8	Ca 1.0	Sc 1.3	Ti 1.5	V 1.6	Cr 1.6	Mn 1.5	Fe 1.8	Co 1.9	Ni 1.9	Cu 1.9	Zn 1.6	Al 1.5	Si 1.8	P 2.1	S 2.5	Cl 3.0			
	Rb 0.8	Sr 1.0	Y 1.2	Zr 1.4	Nb 1.6	Mo 1.8	Tc 1.9	Ru 2.2	Rh 2.2	Pd 2.2	Ag 1.9	Cd 1.7	Ga 1.6	Ge 1.8	As 2.0	Se 2.4	Br 2.8			
	Cs 0.7	Ba 0.9	La-Lu 1.0-1.2	Hf 1.3	Ta 1.5	W 1.7	Re 1.9	Os 2.2	Ir 2.2	Pt 2.2	Au 2.4	Hg 1.9	In 1.7	Sn 1.8	Sb 1.9	Te 2.1	I 2.5			
	Fr 0.7	Ra 0.9	Ac 1.1	Th 1.3	Pa 1.4	U 1.4	Np-No 1.4-1.3							Tl 1.8	Pb 1.9	Bi 1.9	Po 2.0	At 2.2		

Хімічний факультет
КНУ ім. Т. Шевченка
2018

Хімічний факультет
КНУ ім. Т. Шевченка
2018